

(Expositie LICHT/Geredigeerd Jon Visbeen 2021)

Het is het jaarlijkse lichtpunt tijdens de wintermaanden: de expositie LICHT in Galerie Pouloueff. Dit jaar werd het een mix van jong talent en bewezen ervaring. Lichtkunstenaar Tamar Frank werd erbij gevraagd om met drie jonge kunstenaars een zogeneten 'gesamtkunstwerk' (is Duits, zou ik tussen accolades zetten of cursief) te creëren. “Toen ik met lichtkunst begon plakte ik gekleurde folie om tl-lampen”.

Van de Amsterdamse grachten, de opera in Parijs, tot een gigantische woontoren in Vancouver. Jouw werken werpen letterlijk licht op allerlei plekken in de wereld. En dat begon ooit allemaal uit frustratie...

“Ken je de 'Ceolourfill paintings' van Rothko? Ik studeerde autonome schilderkunst aan de kunstacademie en bestudeerde kleur en de straling van pigment om daarmee gelaagde kleurvlakken op te bouwen. Het lukte me maar niet die techniek te beheersen. Dat was zo frustrerend dat ik een van die doeken heb geperforeerd met mijn penseel.

De volgende ochtend kwam ik weer in m'n studio. Het doek stond tegen het raam en de ochtendzou scheen naar binnen door dat gat in het doek.

Daarachter, tegen het raam, plakte toevallig een oranje vloeipapiertje. Het contrast van dat donkere doek met het oranje licht dat erdoorheen straalde was echt prachtig. Ik wist dat ik die straling van licht nooit zou kunnen evenaren met verf. Sindsdien is licht mijn verf en de ruimte mijn doek.”

Jouw werk staat nooit op zichzelf, er is altijd een link met de plek.

“Ik begin altijd met observeren, de ruimte tot me nemen om te ontdekken wat een plek eigen maakt. En ook wat de relatie is van een plek met de omgeving. In het werk probeer ik de betekenis van een plek letterlijk aan het licht te brengen. In Naarden-Vesting speelt het water van oudsher een grote rol. Als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de eeuwenoude vestinggracht. In Pouloueff duik je nu in een wereld van licht en water.”

Met licht kun je plekken ook verheffen, licht heeft iets magisch...

“Licht wordt al vele eeuwen aanbeden. Culturen uit de oudheid, zoals de Maya's, bouwden tempels waar de eerste zonnestralen van de dag precies op een sacrale plek naar binnen schenen. Tempels die nergens anders voor dienden dan het aanbidden van licht.”

“Ik kan niet zo goed tegen die donkere winters. Misschien is dat wel de reden dat ik met licht ben gaan werken.”

Licht heeft invloed op hoe we ons voelen.

“Sterker: als ik terugkijk is het misschien wel de reden dat ik met licht ben gaan werken. Ik ben opgegroeid in Spanje. Toen we naar Nederland verhuisden vond ik de winters heel zwaar en donker. Het is bewezen dat licht absoluut effect heeft op onze gezondheid. Dat grijpt ook terug op hoe Kerstmis - het feest van het licht - is ontstaan. Dat begon als heidens feest om de donkere dagen door te komen.”

Jouw lichtwerken hebben ook veel kleur.

“Ik word heel blij van kleur. Zeker in de winter zoek ik het op. In het begin van mijn onderzoek naar kleur onderzocht ik de straling van pigmenten. Het is bijzonder om te zien hoe mensen reageren op kleur. Mijn werk ‘Spectrum’, nu te zien in het Gorcums museum, verschiet steeds van kleur. Als het werk op rood schiet zie je mensen echt even schrikken. Het heeft iets van een ‘Alert’. Kleuren geven signalen af. Daarom kiezen we vaak kleding met weinig kleur. Dat wordt als afleidend ervaren.”

Je werk is vaak te zien in de openbare ruimte, krijg je wel eens reacties?

“Vooral als ik oranje of rood gebruik. Mensen ervaren die kleuren als indringend. Het was zelfs zo dat ik bij een van mijn grootste werken - een woontoren in Vancouver - de vraag kreeg van bewoners in het gebouw ertegenover of het kunstwerk ook blauw of groen mocht zijn.”

Heb je het toen aangepast?

“Nee. Die kleuren gingen mee met de ondergaande zon. Ik kon het rood niet weglaten. Ik heb de kleuren uiteindelijk wel wat gedempt.”

Je hebt voor dit project samengewerkt met drie jonge kunstenaars. Zie je een verschil tussen jou en deze jongere generatie?

“Toen ik begon met lichtkunst speelde techniek nog nauwelijks een rol. Ik plakte gekleurde folie om tl-lampen. Bij deze kunstenaars is de techniek helemaal geïntegreerd en kunnen verschillende disciplines prima naast elkaar bestaan. Jorien leert programmeren. Sara werkt met installaties én textiel. En Eline maakt lichtinstallaties en is daarnaast schilder. Deze kunstenaars zijn heel breed en combineren technieken veel makkelijker.”

Is er een plek waar je nog een lichtwerk voor zou willen maken?

“Tot nu toe word ik nog altijd verrast door plekken waar ik terecht kom. En dat hoeft niet altijd een fantastische plek te zijn - want wat kan je aan een plek die al bijzonder is nog toevoegen?”

Heb je nog een tip voor jonge kunstenaars?

“Niks gaat vanzelf. Zeker niet in het begin. Ik heb me ~~altijd veel~~ vaak ingeschreven voor Open Calls. Op een bepaald moment kom je er tussen en gaat het lopen. En ook al krijg je heel veel afwijzingen achter elkaar, op een bepaald moment komt er iets voorbij waar je wel voor gevraagd wordt.

En zelfs als je al een tijdje werkt ben je nooit zeker van je zaak. Soms loopt het als een trein, soms staat die trein weer even stil. Wat ik kan meegeven: als je weet wat je wilt, doe er alles aan en laat je niet van je stuk brengen. Ik ken geen één kunstenaar, zelfs ~~niet geen~~ niet geen hele succesvolle, die nooit een afwijzing ~~heeft~~ heeft ~~been~~ gekregen. En, maak jezelf zichtbaar. Zorg dat je je antennes uit hebt staan voor kansen. Netwerken is alles. En zorg dat je ook goed online goed zichtbaar bent. De meeste internationale opdrachten heb ik via mijn website.”